

29.8.2019

1176/04.01.03/2019

Valtiovarainministeriö

MMM:N LAUSUNTO AVOIMEN HALLINNON 4. TOIMINTAOHJELMAN LUONNOKSESTA 2019-2023

Maa- ja metsätalousministeriön mielestä esitelty avoimen hallinnon toimintaohjelmaluonnos 2019-2023 on kokonaisvaltainen ja selkeä esitys. Siinä ovat kiteytetty hyvin lähtökohdat ja sekä esitelty selkeästi avoimen hallinnon aiemmat toimintaohjelmat. Uuden toimintaohjelman valmistelu on ollut kiitettävän osallistava ja loogista jatkumoa edellisille toimintaohjelmille. Hallinnon kannalta katsottuna hallinnon avoimuudesta ja luottamuksesta on tärkeää huolehtia aktiivisesti ja siihen tarkoitukseen tämä toimintaohjelma sopii hyvin.

Toimintaohjelmassa olisi esitetyn lisäksi hyvä todeta, että hallintolaissa ja julkisuuslaissa säädetään hyvän hallinnon perusteista, päätösten perusteleminen ja asiakirjojen julkisuudesta, jotta toimintaohjelmassa olevat asiat saisivat konkreettisen kiinnittymiskohdan jo olemassa olevaan lainsäädäntöön. Toimintaohjelmassa voisi nykyistä paremmin selvittää, mitä eroa on toimintaohjelmassa tarkoitetuilla sitoumuksilla ja tavoitteilla, sekä mitkä ovat esiteltävän toimintaohjelman tavoitteet, koska nyt tavoitteet eivät käy riittävän selkeästi ilmi. Sitoumukset osoittavat selkeästi, miten vastuullisesti hallinto käytännössäkin avoimuuteen suhtautuu. Lisäksi toimintaohjelmassa voisi myös todeta sen, että avoimuus ja asiakirjajulkisuus ovat unionin perusperiaatteita ja perusoikeuksia sekä sen, että EU-jäsenmaiden ja EU-kansalaisten on mahdollista hyödyntää näitä olemassa olevia, tunnustettuja periaatteita EU-päätöksenteon valmistelun aikana ja yhteydessä.

Toimintaohjelman luonnoksessa 2019-2023 todetaan, että hallinnon avoimuutta koskevista velvoitteista tulisi säätää asianmukaisilla normitasoilla. Tässä suhteessa erityisesti toimintaohjelmaluonnoksen Sitoumusta 4, Avoin data, Toimenpidettä ”Julkiset toimijat edistävät hallinnon avoimuutta avaamalla julkiset rajapinnat, mikäli ei ole erityistä syytä pitää niitä suljettuna” toteutettaessa tulisi huolehtia asianmukaisen säädöstason tarve. Aiheesta tulisi mainita jo kyseisessä taulukossakin, koska jos kyseessä ovat GDPR suojaamat henkilötiedot, on hallinnolla merkittävä vastuu näiden tietosuojan toteutumisesta. Yksittäisen hallinnon toimijan vastuulle ei voi jättää arviointia datan avoimuuden toteuttamisedellytyksistä vaan näistä tulisi olla selkeästi säädetty varsinaisen lainsäädännön lisäksi esimerkiksi työjärjestys-tyyppisissä sitovissa toimintamääräyksissä.

Kaiken kaikkiaan luonnos on kokonaisvaltainen ja toteuttamiskelpoinen kokonaisuus, johon tulisi kuitenkin tehdä edellä esitettyjä selvennyksiä ja tarkennuksia.

Osastopäällikkö,
kansliapäällikön sijaisena

Juha Niemelä

Erityisasiantuntija

Pekka Alhojärvi